

DIRECTRIUS PROVISIONALS EN MATÈRIA DE PREVENCIÓ DE RISCOS LABORALS EN RELACIÓ AMB ELS RISCOS EMERGENTS OCASIONATS PER LA DANA PER A PROFESSIONALS DEL SISTEMA VALENCIÀ DE SALUT

Actualitzat el 6 de novembre de 2024

Este document es revisa de manera contínua a mesura que apareixen noves evidències.
Document elaborat pel grup de treball del Servei de Prevenció de Riscos Laborals de la
Conselleria de Sanitat.

En este document s'inclouen **mesures generals de prevenció i protecció** de conformitat amb les recomanacions vigents de les autoritats sanitàries. S'han de tindre en compte estes mesures en els procediments i protocols específics que en esta matèria es realitzen en els centres de treball, a més d'altres informes específics que puga realitzar la respectiva unitat del Servei de Prevenció de Riscos Laborals. Este document és complementari de les indicacions d'organització assistencial dels centres.

Les mesures preventives generals incloses en este document seran concretades en les corresponents **avaluacions de risc** dels centres i llocs de treball afectats.

No obstant això, **amb caràcter prioritari**, s'adoptaran les **mesures preventives** que a continuació s'assenyalen:

RISC D'ACCIDENTS *IN ITINERE* (QUE TENEN LLOC ANANT O TORNANT DE LA FAENA) O *IN MISSIO* (QUE TENEN LLOC DURANT LA JORNADA LABORAL EN UN DESPLAÇAMENT PER A ACOMPLIR UNA TASCA DEL TREBALL)

- Respectar sempre les advertències sobre els camins inundats.
- No conduir en àrees inundades, ni amb cotxe ni amb cap altre vehicle.
- Respectar les indicacions realitzades per les autoritats competents en relació amb la seguretat viària.
- Evitar desplaçaments innecessaris i parar atenció especial a l'anar al treball o al tornar-ne, especialment si es transita per vies humides o amb llot.

RISC DE CAIGUDES AL MATEIX I A DISTINT NIVELL

- Restringir l'accés a zones no segures en els centres i accessos. Es recorda que l'accés a cobertes, terrasses o altres zones de treball per al manteniment d'instal·lacions de servici només es permet a persones degudament autoritzades i qualificades.
- Proporcionar calçat adequat per a terres irregulars i/o esvarosos. Quan s'haja de transitar per zones esvaroses o irregulars, es proporcionarà un calçat antiesvarades. En aquells casos en què s'haja de transitar per zones entollades o inundades, s'hauran de proporcionar botes de goma.
- En la mesura que siga possible, mantindre netes i eixutes les superfícies de trànsit en l'interior dels centres de treball. A este efecte, si cal, es reforçaran les tasques de neteja i/o s'establiran mesures organitzatives que limiten les àrees brutes.
- Senyalitzar amb colors de seguretat els elements d'aquelles infraestructures que s'hagen vist danyades i puguen suposar un risc per a entropessar, esvarar-se o caure.
- S'haurà de parar atenció especial al trànsit per la via pública, atenent aquelles zones que hagen sigut abalisades o senyalitzades per l'autoritat competent i que puguen suposar un risc per a caure o entropessar.
- Recordar al personal que ha d'accedir als centres i domicilis per vies habilitades. En cap cas hauran d'escalar per obstacles en la via.

RISC DE CAIGUDA D'OBJECTES

- Abans d'usar-lo, comprovar que la resistència del mobiliari no s'ha vist alterat per les inundacions i no suposa un risc addicional de caiguda d'objectes.
- Comprovar i falcar les prestatgeries d'emmagatzematge dels centres de treball.
- No sobrecarregar les prestatgeries o armaris.
- No emmagatzemar materials que sobreïsquen de les prestatgeries.
- No col·locar materials pesats en la part alta de prestatgeries o armaris.

- Senyalitzar la zona d'emmagatzematge dels materials que hagen sigut depositats en terra i no puguen ser correctament emmagatzemats. Quan s'hagen d'apilar caixes o objectes, s'ha de tindre en compte que este magatzematge no impedisca la visibilitat de les àrees i zones de treball ni tampoc obstaculitze cap via d'evacuació o de pas.

RISCOS DE DESPLOMAMENT O AFONAMENT

- Abans d'usar les instal·lacions dels centres de treball s'hauran d'inspeccionar i verificar que no hi ha riscos de desplomament de materials o estructures (sostres, parets, escaioles, etc.).
- Si cal accedir a algun edifici particular i s'observa perill de desprendiment, es recordarà al personal que ha d'interrompre l'activitat i avisar el seu responsable immediat perquè s'apliquen els protocols establits pel centre, sense perjuí de la comunicació a l'autoritat competent.

RISCOS DE XOCOS O ATRAPAMENTS PER O ENTRE OBJECTES, VEHICLES O MAQUINÀRIA

- Restringir l'accés a zones no segures en els centres i accessos.
- Parar atenció especial a totes aquelles zones de treball que hagen sigut abalisades o senyalitzades per l'autoritat competent.
- Extremer les precaucions al treballar en llocs no habituals.
- Senyalitzar els materials que no puguen ser correctament emmagatzemats.

RISCOS DERIVATS DELS EQUIPS DE TREBALL

- Quant a les màquines i equips de treball utilitzats pel personal, han de ser segurs i respectar la normativa que, en cada cas, se'ls aplique (sobre comercialització, seguretat industrial, medi ambient, etc.). Tots els equips de treball han de disposar d'instruccions d'utilització i complir les disposicions mínimes de l'annex I del Reial decret 1215/1997, sobre equips de treball. No s'ha de permetre l'ús d'aquells equips que no complisquen estes disposicions i, per tant, constituïsquen una font de perill.

RISC ELÈCTRIC

- Revisar a través de personal autoritzat i/o qualificat la instal·lació elèctrica dels locals afectats per fenòmens meteorològics abans d'habilitar-los com a llocs de treball.
- Prohibir al personal no autoritzat la manipulació d'instal·lacions elèctriques d'equips i instal·lacions.
- Posar fora d'ús els equips de treball que s'hagen vist afectats per les inundacions i no hagen sigut degudament revisats i mantinguts per personal qualificat.

RISCOS DERIVATS DELS ACCESSOS A VIES INUNDADES O ESPAIS CONFINATS

- Es prohibix l'accés a zones inundades, espais confinats o locals que hagen quedat tancats sense ventilació.

RISC D'ASFÍXIA/INTOXICACIÓ

- Ventil·lar els locals que hagen quedat tancats o que tinguen una qualitat d'ambient interior que no garantisca el treball segur.
- En aquells casos en què es detecten o s'evidencien gasos o atmosferes contaminades, s'haurà d'interrompre l'activitat i abandonar el centre de treball, avisant-ne el responsable immediat i el 112.

RISC D'INCENDI/EXPLOSIÓ

- Comprovar a través de personal autoritzat que les botelles de gasos no presenten colps ni bonys, així com que el manòmetre, el manoreductor i la vàlvula funcionen. Si s'identifica qualsevol desperfecte, s'haurà de posar fora d'ús fins que es comprove.
- Disposar de les mesures d'emergència dels centres de treball on es du a terme l'activitat sanitària, propis i d'altres organismes o empreses.
- Revisar i, si és el cas, actualitzar les mesures d'emergència incloses en els corresponents plans d'autoprotecció o d'emergència a les condicions de treball actuals.
- Si s'observa perill d'incendi/explosió, cal recordar al personal que ha d'interrompre la seua activitat i abandonar el centre de treball, avisant-ne el responsable immediat i el 112.

RISC D'EXPOSICIÓ A AGENTS QUÍMICS

- En els locals on s'identifique un risc químic (vessaments, abocaments, etc.) cal que el personal especialitzat els netege abans de tornar a usar-los.
- En tots els centres de treball s'ha de disposar dels diferents *kits* de recollida de vessaments químic·s (citostàtics, formaldehid, etc.) i contenidors de residus apropiats.
- Ventil·lar adequadament els locals que hagen quedat tancats.

RISC D'EXPOSICIÓ A CONDICIONS AMBIENTALS ADVERSES

- En cas de fer tasques en l'exterior o desplaçaments per a atenció domiciliària, cal dotar amb roba i calçat adequats a les condicions ambientals.
- Adequar les condicions ambientals dels centres de treball a les disposicions mínimes establides en el Reial decret 486/1997, sobre llocs de treball.

RISCOS DERIVATS D'UNA IL·LUMINACIÓ INADEQUADA

- Complementar la il·luminació natural i artificial.

- Organitzar les tasques perquè les més delicades es realitzen en les hores amb més il·luminació natural.
- En aquells casos en què s'haja d'accedir a la via pública i a causa de l'hora del dia no es dispose d'una font de llum artificial o natural adequada, s'haurà de fer saber al seu immediat superior, que seguirà les instruccions emeses per les autoritats competents.

RISCOS D'EXPOSICIÓ A AGENTS BIOLÒGICS

- Parar atenció especial als accidents de treball causats per éssers vius que puguen estar en la via pública o en domicilis.
- Dotar amb màscara FFP2 o FFP3, protecció ocular, guants i roba de treball de màniga llarga per a les tasques d'atenció sanitària els pacients amb simptomatologia infectocontagiosa de transmissió aèria. Proporcionar màscares quirúrgiques tipus IIR per a l'assistència a la resta de casos.
- En cas d'exposició a l'aigua d'inundació, cal llavar-se de manera correcta amb aigua neta i sabó tan prompte com siga possible. Si no hi ha aigua i sabó, cal usar tovallolletes humides o un desinfectant amb base d'alcohol.
- En cas de ferides per talls, punxades o mossegades, s'han de tractar i desinfectar immediatament i cal comunicar estes ferides de manera correcta i urgent mitjançant el formulari de comunicació d'accidents de treball de la Conselleria de Sanitat (CAT).
- Cal llavar amb aigua calenta i detergent la roba que estiga contaminada amb aigües residuals o d'inundació abans de tornar a usar-la. Este llavat el farà el servici de bugaderia.

GESTIÓ DE RESIDUS

- La gestió de residus sanitaris a la Comunitat Valenciana la regula el Decret 240/1994, Reglament de residus sanitaris de la Generalitat Valenciana.
- La segregació de residus sanitaris es realitzarà segons els protocols de treball utilitzats habitualment en cada centre.

RISCOS ERGONÒMICS

- Parar atenció especial als plans i altures de treball, evitant sempre que siga possible l'adopció de postures forçades.
- Seguir les recomanacions i mesures preventives generals en manipulació de càrregues i mobilització de pacients.

RISC PSICOSOCIAL

- Planificar els temps de treball i descans per a tot el personal.
- Establir una rotació de tasques que evite la monotonia i la fatiga, tant la física com l'emocional.
- Facilitar a tot l'equip informació sobre les tasques no habituals i, sobretot, de la necessitat de la col·laboració de tots i totes per a dur-les a terme.
- Organitzar de manera adequada per a evitar les sobrecàrregues físiques i emocionals i permetre el descans adequat.
- Parar atenció especial a la detecció precoç de situacions emocionals del personal derivades de la situació d'emergència en la qual estan treballant.

ORDE I NETEJA EN ELS LLOCS DE TREBALL

- Reforçar la neteja i desinfecció dels llocs de treball, posant especial interès en aquelles zones o equips de treball que estiguen bruts de llot. Per a la neteja i desinfecció d'equips i superfícies de treball, s'hauran de seguir les instruccions dels fabricants i les recomanacions que, si és el cas, determine el servei de medicina preventiva.
- Evitar l'acumulació d'objectes, equips o utensilis en els llocs de treball, zones de pas, trànsit o vies d'evacuació. Parar atenció especial a l'acumulació de cables en zones de treball destinades al trànsit de persones o que presenten signes d'humitat.

HIGIENE DE MANS I BONES PRÀCTIQUES DE TREBALL

- Parar atenció especial a realitzar una correcta higiene de mans seguint els protocols establits pels serveis de medicina preventiva.
- Evitar menjar en les àrees de treball i utilitzar, si és el cas, les zones que s'hagen habilitat a este efecte.
- Disposar d'aigua potable en els centres de treball.
- El personal treballador han de disposar d'un local d'higiene pròxim al lloc de treball segons les disposicions mínimes del Reial decret 486/1997, sobre llocs de treball.

BIBLIOGRAFIA

- *Recomanacions de Salut Pública després d'una inundació*. Direcció General de Salut Pública, Conselleria de Sanitat.
- *Recomendaciones de Sanidad para la población y voluntarios de la inundación en la Comunitat Valenciana*. Ministeri de Sanitat.
- *Directrices de seguridad: aguas de inundación*. CDC. 13 d'agost de 2024.
- *Protocolo de vigilancia para la detección precoz de casos de infección asociados a las inundaciones producidas por la DANA en la Comunitat Valenciana* - Grup de treball Conselleria de Sanitat - Ministeri de Sanitat, 5 de novembre de 2024.